

Fodor Miklós:

Az alsó-felső szoporí makkos hetye i berény és símaháza egyesült leány gyülekezet iskolájának rövid története.

(Módosítás nélkül lett lejegyezve)

Az 1871 dik évben a magym. magas közoktatásiügyi Minisztérium leírata folytán Nagys. Bejek György ns-kéri evang. lelkész úr, felhívta Alsó-felső Szopor M hetye I Berény, Símaháza s Ság községekben lakó evangélikus vallású híveit, hogy a népművelés előmozdításának érdekében, valamint a hazaszeretet s vallásosság ápolásának lelkiületéből körükbe egy néposkolát állítsanak fel.

A buzgó nép, kí mindig tudott ns s üdvös ségben előljük után s iránt érdeklődni, belátta, hogy gyermekeik nevelése mily sok akadályba ütközik, hogy a ns-kéri anyaggyülekezetű iskola szorgalmas látogatását a távolság s zordon időjárás akadályozza.

Megértve Korunk előhaladott szózatát örömmel engedett e felhívásnak s teljes lelkierevel iparkodott mielőbb a ns-eszme megvalósításán.

A gyülekezetnek azon kolbéli vezérférfiai: Gyarmathy Ferenc, Kiss Antal, Németh Sándor, Bögöthy János m hetyei Hetey Miklós urak belátva a kezdet nehézségeit minden alaptól ke gyűjtése nélkül, hozzáfogtak az iskola megalapításához. Amiórt is közös megegyezés folytán a központban Alsó-Szopor községben egy bérbe vett házat rendeztek be gyermekek számára, hol 1871 november 30án Sopron megyei Medgyesi születésű IIIad éves képezdés Halvax János tanító, kezdte meg a tanítást 49 tanulóval.

Nevezett tanító a bérházban sikeresen működött 2 évig, a midő n Borbolya (Sopron megyei) község rendes tanítónak meghívta, a meghívás elfogadása után iskolánk tanítói helye üresedésbe jutott. Félévi szünet után Stáiger Gusztáv soproni harmadéves képezdés hívatott el ideiglenes tanítónak, kí a meghívást elfogadva 1873 év okt. elején a tanítást megkezdte.

Ekkor a tanulók számának növekedésével a bérelt ház szűknek s alkalmatlanok találtatott, a miért is nságos Nagy Imre kúria bírótól Szopor községben levő 32dik számú házat hozzátartozó 9500 n.ölnyű szántófölddel együtt gyülekezet 3000 frtért örök árba megvette.

Mind ez ideig az iskolát Alsó Szopor, a helye Símaháza s I berény evang hívei tartották fenn; ezen vétel alkalmával Felső Szopor is csatlakozott az újonnan megvett épülethez - a földbirtok nélkül, s azóta a vallásos ügybuzgósággal viselik annak terhét. Ság község evang hívei ez alkalommal megtagadták a törvényes csatlakozást s az ezzel reájuk esendő teher viselést. Kiléptek a fiók egyház kebeléből, újból ns-kéri anyagyülekezet iskolájához csatlakozván.

Ezen kilépést hitrokonú szempontból sajnálták ugyan híveink; azonban az iskola népességének tekintetéből - minthogy tankötelesek száma 70-80 körül változik - csatlakozást hozzá a törvényes úton nem követelhettek.

Elegendő erőt érezvén a megnevezett filia buzgó hívei az ódon zsellérházat átalakították tanterem s tanítói lakássá. Ezen átalakított helyiségben Steiger Gusztáv tanító működött 1½ évig, amidőn Ihács Bács megyei községben rendes tanítónak meghívatra ezt elfogadva Alsó-Szopor iskolája ismét tanító nélkül maradt.

Félévi szünet után a tanítói állás betöltésére 1875 év Május 25én Fodor Miklós Kem mihályfai (Vas m) születésű ifju, akkor IIIad éves képezdés hívatott meg ideiglenes tanítónak, ki a meghívást elfogadva, egy év leteltével a midőn az állás rendszeresített rendes tanítóul megválasztatott; Isten segedelmével az ő zsellérházban 13 évig tanított.

A megvett épület s birtok ára 3 ezer frt kifizetése nem csekély aggodalmat okozott gyülekezet híveinek. Különösen sokat fáradoztak a gyülekezet érdemes lelkésze Ns Bejék György s Gyarmathy Ferenc gondnok - kik vételár kifizetéséről gondoskodva kölcsönpénz készközlése végett, nem kímélve fáradozást minden eszközt s módot felhasználtak a kölcsönpénz készközléséért. Az Isteni gondviselés áldásos keze buzgólkodó férfiak fáradozásai meglátszott ns lelké pártfogók segedelmével a kölcsön rövid idő alatt előlteremtett, a vételár ezzel teljesen fedeztetvén.

A felvett kölcsön 13 évi helyes s okszerű gazdálkodás folytán a gyülekezet tagok hozzájárulása nélkül letörlesztetvén az iskola ház 9½ hold szántófölddel együtt tehermentesen a gyülekezet tulajdonába ment át.

Alig végezték el a nehéz de ns munkát, máris a közigazgatási bizottság a járásí szolgabíró ur útján felhívta az egyes községek figyelmét a kor kívánalmainak megfelelő tanterem előállítására.

Belátva a hívek az iskola felépítésének égető szükségességét 1886 év szeptember 20-án tartott egyházi közgyűlés alkalmával határozták az építkezés megkezdését. Lelkesült ügybuzgósággal a gyűlés alkalmával az új tanteremre ezer ezer téglát ajánlottak fel. Névszerint: makkoshetyei Bögöthy János, Horváth Sándor, Horváth Lajos, Németh Jenő és Mesterházy Samu urak.

Tekintve azonban a tanítói lakás rozogant állapotát, ennek felépítésére is szükségessé vált. Minden jó érzésű tagja az iskolagyűlésnek azt belátta, de nem érezvén elegendő erőt a költségek elvisselésére, az egy időbeni s együttes építkezést nem akarták elfogadni.

Ekkor ns Bejek György ns-kéri lelkész ur ernyedetlen ügybuzgósága folytán a tanítói lakás előállítására felső-szopori Alsó Skriba János úr 2000 írva kétezer T. Szopory Samu úr s Fodor Miklós tanító egyenként 1500 drb téglát Gyarmathy Ferenc gondnok és Hetyei Miklós ezer ezer drbot s többen az alább névszerint kiírtak összesen 29 ezer téglát ajánlottak fel az önkéntesen az együttes építkezésre, vagyis pénzürtékbe nézve 413 frtot.

Az adományozók névsora:

500 drbtól - lefelé:- Alsó Szoporról Bögöthy János 500 drbot öreg Huszár János 400 drb -300 drb téglát adtak Mesterházy Boldizsár, Bentsik János. 250 drbot Skriba Lajos, Luka Sámuel Adorján Kálmán Gyarmathy Dénes, 200 drbot ifjú Fördös József Horváth Sándor, Ágoston István ifjú Huszár János 150 Szopory István Deutsch Adolf. 100 -drbot Szopory László, Fördös József öreg Simon János, Schlézinger L Barabás János Giczy János Bentsik Sándor 150 drbot s Fördös Samu 5 frt készpénzt.

Felső-szoporról 500 drbtól lefelé adományoztak: Horváth István és Sámuel- ifjabb Skriba János Nagy Ferenc Major János Skriba Sándor egyenként 500 -500 drbot. - Háromszáz drb-téglát -100 drb adományoztak Latsnyí Sándor -Czuppon Károly Hettlinger István Nagy Sámuel Nagy Lajos Kánder Sándor Kánder Samu Joó Dávid és István végül Mesterházy Sámuel egyezer drbot Szopory Jónás és Csaplovits Samu urak 500 500 drbot Ágoston János 550 drbot. - Giczy Sámuel pénz 100 drbot ajánlott s fizettek be részint készpénz avagy természetben.

Makkoshetyéről: Somogyi Pál és fia Sámuel 600 drbot Bögöthy István s fia Samu 750. Somogyi Ferenc 100 drbot Tek Gerhauser József ur 5 frt készpénzt és Horváth Sándor nagy díemí tanító 12 frtot.

Símanházáról: Ágoston János és Bögöthy József 250 drbos Skriba Vince és Horváth Péter 50 drbot Fjáth Mihály 20 krczart.

Az iklan berényi hívek adományja: T Schreiner Károly ur 500 drb. Csikor József 250 Bögöthy Sándor 300. Baráth János 200 Tíma Ferenc 100 Takács Károly 100 Somogyi Sámuel 100 drbot.

Sági hívek közül Németh György 500 drb cserép zsindelyt adományozott.

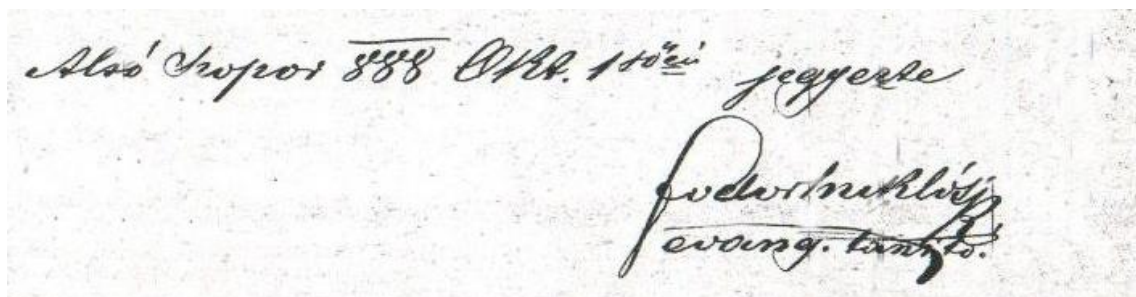
Ekkor a felépítendő tanterem s tanítói lakás Meidl József s építőmesternek az általa benyújtott s általunk elfogadott tervrajz szerint 2250 frt írva két ezer kétszázötven frtért ki illető leg nevezett építő mesterek átadatott.

Az építés megkezdő dött 1888 év Április 12én amidő n az épületnek keleti alsó sarkába, az alapkő be egy pergament emlékirat elhelyeztetett.

Az épület költségeinek fedezéséül alapul szolgálta 960 frt szerzet tökepénz; mely összeg a következő módon tő késítetett. Az 1885 év tavaszán a tanító s gondnok vállvetve egy tavaszi erdei mulatságot rendezett az oskola javára, mely 122 frt tisztán jövedelmezett az utána való években ezt folytatták s egy téli mulatsággal megtoldották s mindig kedvező eredménnyel. Mesterházy Zsuzsanna kegyes asszony hagyományozott e célra 200 frt nagyságos Rupprecht Lajos ur több vásári vámfizetési jogot engedett, mely százakat jövedelmezett Solymosy László ur Ő nagysága s a Büki cukorgyár Tek igazgatósága s Tek. Moll Vilmos sági intéző urak 50 -50 frtal gyarapították az alaptő két.

A csinos oskolaház felépült s folyó évi 1888 Szeptember 22én ünnepelesen felavattatott a tanterem aytája a jó hazafiak s honleányok kegyes s közhasznú keresztények nevelésére megnyitattott.

A mindenható Istennek áldása legyen az ügybuzgó híveken.

Alsó Újpest 1888 Okt. 12-én jegyzete
Fodor Mihály
Evangel. tanító.